

Bermeo Izarora joango da gaur

Irlan ikurriña jarri eta herriko teila bat botako dute uretara

Madalen eguna egun handia denik Bermeen, uka ezinezko kontua da. Aspaldidanik, bermeotarrek txangoa egiten dute itsasoz egun honetan, eta Izaro irla, Elantxobe eta Mundakara joaten dira. Tradizioak dioenez, Izaro bermeotarren eremua dela baieztatzeko egingo da gaur urteroko bidaia hau. Baliteke, aintzina horrela izatea, baina gaur egun jai eta dibertsio giroko bidaia da.

IDURRE ESKISABEL / BERMEO

Goizeko hamaiketan hasiko da egun honetako egitaraua, meza nagusiarekin. Mezatatik atera ondoren, kaira hurbildu eta untzietara igotzen dira, eta bi aldiz pentsatu gabe, hartzen dute Izarorako bidea. Goiz goizetik hasita, txistularien soinuak laguntzen ditu herritar guztiak eta untzietan ere, txistulariak euren aritzen dira.

Izarora iristean, urtero ekintza bera errepikatzen da. Bermeoko bi zinegotzik, ikurriña ezartzen dute irlan, herritarren txalo artean, eta ondoren, alkateak, teila bat botatzen du uretara, «onagiño zabaltzen dira Bermeoko itxuginak», esaten duen bitartean. Auskalo zenbat aldiz entzun dituzten Izaroko harri zaharrek hitz berdina pertsona desberdinekin esanda.

Irlan urteroko zeregina bete ondoren, Elantxobe da hurrengo geltokia. Eguerdialderako izaten dira bertan, eta iritsi bezain laster, herri aldapatsu horretako alkateak, aginte-makila

Orain jende gehiago joaten den arren, garai batean baino arrantzuntzi gutxiago izan ohi da.

✓ Aintzina, Elantxobe eta Mundakarekiko nagusitasuna erakusteko zen, baina gaur egun jai eta dibertsio giroko bidaia da.

ematen dio Bermeokoari, egun horretan agintea berea dela adieraziz. Ohorezko aurrekuaren ondoren, jai giroko bazkaria etorriko da. Bazkari ofiziala elkarte batean egiten bada ere, txalupetan inguratutako bermeotarrek, bakoitzak ahal duen mo-

duan egiten dute bazkaria. Esan beharrik ez dago giro paregabea egiten dela Elantxobeko jabe.

Baina iristen da Elantxobetik aldegitako ordua ere. Arratseko seiak aldera, elantxobearrak kaian utzita, bermeotarrak berriz untziratzen dira,

eta oraingoan Mundakarako bidea hartzen dute. Mundakara iristean ere, Elantxobeko zeremonia bera errepikatzen da, hau da, bertako alkateak, aginte-makila oparitzen dio bermeotarren alkateari. Gironik atseginenean denbora pasa ondoren, etxera itzultzeko ordua iristen da, eta zintzo-zintzo hartzen dute bermeotarrek bueltako bidea.

Jaia ez da amaitu hala ere, Bermeen herriko banda izango dute zain, eta gauean dantzaldia eta parranda nagusituko diren promesa.

Teila gainean dago honez gero Izaro

I.E. / BERMEO

Bermeotarrentzat urteko egun onenetarikoa da Madalena eguna, bertako zenbait lagunek aipatu digutenez. Herritar guztiak, gogoz itxaroten dute, urtero itsasoan egiten duten jai hau. Herritarrez gain, gero eta gehiago dira jakinminak eta giroak erakarrita hurbiltzen diren kanpotarrak. Herriko jaien arduradunak jakin erazi digunez, atzerritarrak ere hurbildu omen dira azken urteetan ohitura hau jasotzera.

Txangoan parte hartzen duten untiak gero eta gutxiago badira ere, ez da horrela gertatzen jendearekin, batez ere gazteen artean gero eta gehiago errotzen ari da tradizio hau. Untziak gutxitzearen arrazoia zera omen da, arraina gero eta urrutiago dagoenez, gero eta gutxiago dira egun honetarako kaira hurbiltzen diren arrantzuntziak. Hau dela eta, Udalak, hiru unti prestatzen ditu jendearentzat azken urteetan. Gainera, garai baten, marinelen untiak baziren ere nagusiki joaten zirenak, gaur egun unti deportiboak nagusitu dira. Denborak, ohitura zaharrenei ere ez die barkamenik ematen.

Azken urteetan somatu den beste aldaketa bat, Izaron ikurriña ezartzea izan da. Lehenago, Francoren garaian, ikurriñaren tokia Espainiako banderak hartzen zuen. Baina kontuak kontu, eta aldaketak aldaketa, Izaro azpian gordetzen den teila multzoa handitzen doa urtez urte, Izaro bermeotarrena dela behin eta berriro berretsiz.

Ikurriña jaso ondoren teila botako du uretara Bermeoko alkateak.

Lainoa eta istorio ilunak

KOLDO GOITIA / BERMEO

Izarok, Bermeo eta Mundakak borrokatu izan duten azken lur puska honek, zutik dirau itsasoaren etengabeko erasoari eutsiz. Urtero bertara joaten diren kostaldeko gizonak jabetza erritua errepikatzen saiatzen badira ere, Izaro beti egon da infernuitik hurbil eta kostaldetik urrun. Bermeotik, bizkarra zigortuta daukan erraldoi baten aurpegia baino ez da ikusten. Bertara joanda aurpegiaren zimurak amildegi eta leize bihurtzen dira; milaka urtez urak, izotzak eta kresalak agure honen itxura ikaragarria landu dute, hura gizonaren oinak zapalduko ez duten eremua dela gogorarazteko.

Gizonak halere badu esandakoari kontra egiteko barne joera eta historia guztian izan dira Izaroko bizkar gainean bere etxea ezarri nahi izan dutenak. Ez zitzaizkien gehiegi axola hango ekaitzak, lanbroak, hezetasunak eta haizeak; Jainkoak agidutakoa betetzen zutelakoan joan ziren irla madarikatu hartara. Komentua eraiki zuten, harriz eta hesiz bete

zuten erraldoiaren bizkar minbertua eta babesa eraiki ondoren hiru-rehun urtez bizi izan ziren bertan fraile frantziskotarrak.

Alferrik izan zen: Foruara joatea erabaki zuten fraile haiek hiru mendez han egon eta gero. 1729. urtea zen fraileen azken txalupa irlatik irten zenean inoiz ez itzultzeko. Arrantza eginez eta hegaztien arraultzak janez bizi ziren eta behin baino gehiagotan ekaitzak isolaturik utzi ondoren, zapi zuria komentuari goikaldean jarriaz Bermeoko herritarrei laguntza eskatu beharrean izan ziren. Hainbat sufrimendu jasan ondoren behingoz oharitu ziren galduta zutela erraldoiarekin hasitako borroka.

Francis Drake, Elkano ospetsuaren atzetik munduari bira eman zion pirata ere Izaron izan zen. Ingalatarrak Erreginak inoiz izan zuen itsasgizonik trebeena Espainiako inperioari ahal zuen sarraski handienak egiten ibili ondoren, Bizkaiko zoko honetara ere iritsi zen. Izaro erabat suntsitu zuen eta Gatelugatxe ere ez zen pirataren erasotik libre

geratu. Deabrua bera baino gaiztoagoa zen gizon hark ezin izan zuen ahaztu infernuko zati hau. Erreginak eskertuko zion egindako kaltea eta pirataren mamua beharbada ez da Izarotik oso urrun ibiliko.

Urteak joan ahala, gizonak behin eta berriro saiatu ziren beraia ez zena eskuratzen. Bi herri, Bermeo eta Mundaka Izaroren jabetza aldarrikatzen hasi ziren. Inork amore ematen ez zuenez, trainera lasterketa egitea erabaki zen. Itsasoak, haserreturik, Bermeoko traineran zebilen gazte bat ito zuen eta horregatik du Bermeok gaur egun irlaren jabetza.

Kantauri itsasoan irlak ez dira oso ugariak, uraren indarrak oztupo gutxi izan ditu kostaldea bere gustora moldatzeko orduan. Izaro izan da itsasoari aurre egin dion harri gogorrezko gaztelu bakarra, erraldoi burugogor soila. Eta horregatik Izaro izan da borondate handiko gizonen mirestu izan duten sinboloa, konkistatu nahi izan duten eremua. Baina Izaro bakartia da eta bakarrik jarraitzeko bere burua istorio ilunez estali du.